

فهرستگان نمایش کودک و نوجوان

سیدعلی کاشفی خوانساری

با همکاری:

نشریات تخصصی: لیلا پروین، شریات ویر، کودکان و نوجوانان: سید صادق موسوی، پایان نامه‌ها:
آرزو انواری، کتاب‌ها: پریسا کاشفی نهانی (اری اسلانی)،
سایر محققان: آزاده انواری، نگار پدرام، آفرین فنبیری تفرشی، وحیده کارآموزیان، آزاده گرجی،
مسعود اسماعیلی

ویراستار و نمایه‌ساز: آرزو انواری

نشریات آروان

سرشناسه	: کاشفی خوانساری، سیدعلی، ۱۳۵۰
عنوان و نام پدیدآور	: فهرستگان نمایش کودک و نوجوان / سیدعلی کاشفی خوانساری و دیگران
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	: ۲۲۸ ص
شابک	: ۰ - ۷۸۲ - ۲۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: باهمکاری لیلا پروین، سیدصادق موسوی، آرزو انواری، پریسا کاشفی خوانساری (اسلامی)
یادداشت	: سایر محققان نگار پدرام، آفرین قنبری تفرشی، وحیده کارآموزی، آزاده گرجی و ...
موضوع	: نمایش کودکان و نوجوانان - ایران - کتابشناسی
موضوع	: Children,s theater - Iran - Bibliography
شناسه افزوده	: پروین، لیلا، ۱۳۵۳
شناسه افزوده	: انواری، آزاده، ۱۳۵۱
رده بندی کنگره	: Z ۷۱۴
رده بندی دیویی	: ۰۱۶ / ۷۹۲ ۹۵۵
شماره کتابخانه ملی	: ۵۰۳۵۹۳

انتشارات آرون

فهرستگان نمایش کودک و نوجوان

سیدعلی کاشفی خوانساری

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۳۹۸

چاپ صدف: ۱۱۰۰ نسخه

۴۸۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحید نظری،

نرسیده به خیابان منیری جاوید، پلاک ۱۰۵، واحد ۳ تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: Arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.Arvannashr.ir

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۱۱	 پایان نامه
۲۵	 کتاب‌ها
۵۱	 بخشی از کتاب‌ها
۵۵	 مطبوعات
۱۸۵	 نمایه عام
۲۲۳	 فهرست منابع مورد استفاده
۲۲۶	 فهرست مراکز مورد مراجعه

مقدمه

زیربنای کلیه فعالیت‌های پژوهشی و پیش‌نیاز هر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، دسترسی آسان، روشمند و مطمئن به اطلاعات است. در عصر اطلاعات بدون آگاهی کامل و جامع از پیشینه تحقیقات یک مسئله و راه‌های رفته و حرف‌های گفته شده، امکان دستیابی به تحلیلی کارا و برنامه‌ریزی اصولی و علمی، عملاً منتفی است. لذا در حوزه‌های مختلف فرهنگی و علوم انسانی، فهرست‌های منابع و مراجع اطلاعاتی هر حوزه ذیل نام فهرستگان به شکلی روشمند و کاربردی نگاشته و آرای و ارائه می‌گردد.

پژوهش حاضر «فهرستگان نمایش کودک و نوجوان» نام دارد که به دلایل متعدد تهیه و تدوین آن در اولویت‌های پژوهشی حیطه تئاتر قرار داشته است. نه تنها نمایش کودک و نوجوان پر تعدادترین مخاطبان بالقوه و بالفعل را در تئاتر ایران و جهان دارد و با گستردگی غیرقابل سنجشی حتی در دورافتاده‌ترین مراکز آموزشی و مسکونی در چند ابتدایی و فقیرانه ظهور و حضور دارد، بلکه چون مخاطبان آن آینده‌سازان هر جامعه و تماشاگران و هنرآفرینان فردای تئاتر کشور هستند، بالندگی و فراگیری آن برای سایر گروه‌های نمایش نیز نقشی اساسی و حیاتی دارد. چنین فهرستی علاوه بر دست‌اندرکاران و محققان نمایش کودک می‌تواند برای سایر محققان و دست‌اندرکاران تئاتر، اهالی تعلیم و تربیت و ادبیات کودک و دانشجویان رشته‌های نمایش، تربیت معلم، امور تربیتی و... مفید باشد.

در این پژوهش (بدون آنکه قصد ارائه تعریف جدید، جامع و مانعی باشد) منظور از «نمایش» کلیه فعالیت‌های هنری و اجتماعی نمایشی است که شامل تئاتر به معنای اخص، نمایش‌های آموزشی و درمانی، تعزیه و نمایش‌های سنتی و آیینی، تئاتر تلویزیونی و رادیویی، خواه حرفه‌ای یا غیرحرفه‌ای و غیر رسمی، در قالب‌های گوناگون (اعم از عروسکی، سایه‌ای، پانتومیم، خیابانی...) می‌شود و منظور از «کودک و نوجوان» طبق تعاریف

دایرةالمعارفی و تعاریف کنوانسیون جهانی حقوق کودک، یونسکو، یونیسف و سازمان‌های داخلی چون آموزش و پرورش و قانون پرورش فکری کودکان و نوجوان شامل سنین خردسالی و پیش‌دبستانی تا پایان دوره دبیرستان (به عبارتی گروه‌های سنی الف تا هـ) است.

به این ترتیب «نمایش کودک و نوجوان» کلیه فعالیت‌ها و «متون نمایش کودک و نوجوان» کلیه متونی است که از تلاقی این دو دایره مفهومی پدید می‌آید: نمایش‌هایی برای کودکان و نوجوانان، نمایش‌هایی توسط کودکان و نوجوانان، نمایش‌های دانش‌آموزی، آموزشگاه و آموزشی، متونی درباره این نمایش‌ها، متونی درباره این نمایشگران و همچنین متونی درباره نمایش به معنای عام اما برای کودکان و نوجوانان.

فهارس پیش‌بینی شده در این کتاب عبارتند از: فهرست کتاب‌ها، فهرست بخشی از کتاب‌ها، فهرست آثار مطبوعاتی و فهرست پایان‌نامه‌های دانشگاهی.

مرزهای این فهرست‌ها به‌طور کلی محدود است؛ از نظر زبانی به زبان و خط فارسی در گستره جغرافیایی ایران و از نظر زمانی در محدوده سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۷ هجری شمسی. باشد که دیگر مقاطع زبانی، آثار سایر زبان‌ها و آثار خارج از کشور نیز در فرصتی دیگر فراهم آید.

کتاب‌ها، بخشی از کتاب‌ها و مطبوعات تنها شامل آثار چاپی (و نه جزوات، بولتن‌ها و نشریات داخلی) است. این آثار را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد: آثاری که برای خواننده شدن توسط مخاطبان کودک و نوجوان مرتباً به‌طور نمایش انتشار یافته‌اند و دیگر آثاری درباره نمایش کودک و نوجوان برای خواننده شدن توسط بزرگ‌ترها.

کتاب‌هایی که تمام یا اکثر مطالب آنها در حوزه فهرست‌های موجود در بخش کتاب‌ها و کتاب‌هایی که یک یا چند فصل، مقاله یا نمایشنامه‌ای از آنها صرفاً بحث بوده، در قسمت بخشی از کتاب آمده است.

گفتنی است برخی کتاب‌ها توسط نویسنده یا ناشر، کتاب کودک و نوجوان تلقی نشده‌اند اما از آنجا که توسط گروه‌های متخصص کتاب کودک به فهرست‌های کتاب‌های مناسب کودکان راه یافته‌اند، در این فهرست گنجانده شده‌اند.

بخش مطبوعاتی شامل کلیه آثار مطبوعاتی در قالب‌های مختلف است که مقاله، نقد، گزارش، گفت‌وگو، یادداشت، گزارش خبری، سرمقاله و... را دربرمی‌گیرد، اما اخبار کوتاه و آگهی را پوشش نمی‌دهد. یکی از دشوارترین انتخاب‌ها در مورد نمایش‌های عروسکی پیش

می‌آمد. گرچه این‌گونه نمایش در طول تاریخ و امروزه بیشتر به مخاطب کودک و نوجوان نظر داشته، الزاماً و همواره ویژه و خاص این گروه سنی نیست. لذا تا آنجا که امکان دسترسی به اصل مقالات بوده سعی شده تنها در صورتی که مطلب صراحتاً ناظر بر نمایش‌های عروسکی برای مخاطب کودک و نوجوان است به این فهرست راه یابد و سایر نوشته‌های عام کنار گذاشته شود. هر چند قطعاً به طور کامل دقیق نیست و احتمالاً ناخواسته اطلاعاتی از نمایش‌های عروسکی برای بزرگسالان نیز به این فهرست راه یافته است. ضمناً طبق تعریف و رسالت این فهرستگان هر آنچه درباره نمایش به معنای عام در مجلات و راه کودکان و نوجوانان به چاپ رسیده در این فهرستگان آمده است، حتی اگر موضوع آن محدود به نمایش کودک نباشد. (مثلاً اگر مطلبی درباره تاریخ تئاتر در کیهان‌بچه‌ها چاپ شده باشد یا گزارش جشنواره تئاتر فجر در سروش نوجوان).

کلید فهرست‌ها بر اساس ترتیب زمانی است، اما یافته‌هایی که پس از تدوین نهایی کار و تهیه نمایه‌ها به دست آمده‌اند به آخر هر فهرست افزوده شده است.

در تهیه این فهرستگان از منابع و مراجع دسته‌اول و دوم هر دو استفاده شده است. فهرست کتب مرجع این پژوهش در این کتاب آمده است. همچنین از مقاله‌شناسی و فهرس‌های مختلف (مثل مجله نمایه، فهرست سالات فرهنگی و...) و همچنین بانک‌های اطلاعاتی و لوح‌های فشرده اطلاعاتی استفاده شده است. به‌علاوه در مورد نشریات ویژه کودکان و نوجوانان و همچنین نشریات تخصصی هنر و نمایش و مجلات تخصصی هنر و ادبیات کودک و نوجوان مراجعه مستقیم انجام گرفته است.

چون در این کلید همکاران این تحقیق چه آنها که نامشان در این نامه کتاب درج شده و چه آنها که به شکل موردی یا مشاوره‌ای یاری‌گرمان بوده‌اند، تشکر کنیم. همین‌طور از کتابداران کتابخانه‌های مرکز هنرهای نمایشی (تئاتر شهر)، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، شورای کتاب کودک، حوزه هنری، پژوهشگاه مطالعات علوم انسانی، دفتر مطالعات ادبیات داستانی، سازمان ملی جوانان، کتابخانه‌های دانشگاه‌های مختلف خصوصاً دانشگاه هنر (مجتمع دانشگاهی هنر) و تربیت مدرس، مسئولان نشریات به‌ویژه ماهنامه نمایش، روزنامه‌های جمهوری اسلامی، آینده‌سازان، نیمرخ (ضمیمه روزنامه جوان)، واحد ادبیات حوزه هنری، واحد نمایش حوزه هنری و... .

در پایان هم از مسئولان مرکز هنرهای نمایشی که انتشار چاپ اول این پژوهش را در سال ۱۳۸۲ متقبل شدند و با واگذاری آن به ناشر دیگری برای انتشار مجدد موافقت کردند

تشکر می‌نمایم و خوشحالم پس از آنکه سال‌ها این کتاب نایاب بود، امکان باز نشر آن فراهم آمد. امیدوارم حاصل تلاش چند ساله همکاران ما بتواند سهم کوچکی در تعالی و بالندگی هنر و فرهنگ سرزمینمان ایفا کند. ان شاءالله.

سیدعلی کاشفی خوانساری